

Kunstig intelligens vil utløse behov for menneskelig kontroll, og ikke minst rammer i form av etiske og prinsipielle vurderinger, skriver Telenor-sjef Sigve Brekke.

FOTO: MAXUSER, SHUTTERSTOCK/NTB SCANPIX

Kunstig intelligens vil trolig redusere behovet for enkelte jobber som utføres i dag, men legge grunnlaget for nye arbeidsplasser.

Ansvarlig digitalisering er grunnlaget for et nytt industrieventyr

Debatt

Sigve Brekke
konsernsjef,
Telenor ASA

Nye tekniske løsninger som tar i bruk kunstig intelligens (AI) kan gi fantastiske muligheter. Men det forutsetter tilgang til data som reiser potensielle og reelle dilemmaer om etikk og verdier. Det er en debatt vi må ta, og jeg er derfor glad for å se at både forskningsmiljøer og arbeidstagerorganisasjoner svarer på innlegget «Dine data i våre hender» – om Telenors engasjement for raskere utvikling, økt anvendelse og robust regulering av kunstig intelligens (AI) i Norge.

En kraftsamling for AI-forskning

Anders Løland ved Norsk Regnesentral og Big Insight lister opp fem meget relevante prinsipielle utfordringer knyttet til AI i Norge. Telenor-NTNU AI-lab ble etablert som et åpent senter for deling av data, kunnskap og problemstillinger, nettopp med tanke på at store og små selskaper kan utvikle løsninger for norsk konkurransekraft og for norske forhold. Denne måneden kom fire store selskaper med inn som partnere, og vi endret samtidig navn til «Norwegian Open AI Lab» med ambisjoner om en kraftsamling for AI-forskning i Norge. For oss er det viktig at dette handler både om teknologiutvikling og om ansvarlig bruk av AI. Vi og våre partnere i Norwegian Open AI Lab vil arbeide sammen med ledende eksperter for å utvikle transparente systemer som skaper tillit hos forbrukerne.

Helene Ingierd i den nasjonale forsknings-etiske komiteen for naturvitenskap og teknologi etterlyser også slik bevissthet i Norge. Vi har mottatt komiteens henvendelse, og våre forskere kommer tilbake med Telenors innspill til dette viktige arbeidet.

Jeg deler flere av utfordringene som reises av Monica A. Paulsen i Negotia. Hun oppfordrer til å ikke blindt stole på «de kunstige svarene», nettopp fordi modeller kan være skjeve, urettferdige eller fremstå som «svarte bokser». Vårt utgangspunkt er at kunstig intelligens først og fremst kan benyttes til å effektivisere prosesser eller analyser som i siste instans styres eller tolkes av mennesker. AI vil trolig redusere behovet for enkelte jobber som utføres i dag, men vi tror at teknologiutviklingen og -anvendelsen vil legge grunnlaget for nye arbeidsplasser. Det vil være behov for menneskelig kontroll og ikke minst rammer i form av etiske og prinsipielle vurderinger.

Vi trenger en nasjonal strategi

Nettopp derfor er det så viktig at medarbeidere på alle nivå, uansett erfaring eller bakgrunn, videreutvikler sin kompetanse. Og at vi jobber målrettet for å sikre mangfold i organisasjonen med hensyn til funksjonsnedsettelse og integrering der vi har hentet viktig erfaring fra våre «Open Mind»-program i blant annet Norge og Pakistan.

Kunstig intelligens kan ikke tas i bruk ukritisk. For å sikre norsk konkurransekraft, må innsatsen særlig rettes mot nisjer der vi har forutsetninger for å bli best. Vi må legge til rette for ansvarlighet og bærekraft også i AI-modellene våre. Skal vi få det til, trenger vi en nasjonal AI-strategi og en like bevisst holdning til å lykkes med «den nye oljen» som vi var med den gamle. Det fordrer en bredere debatt som engasjerer og inkluderer flere.

Kort sagt

Etterlyst: registreringsnummer for sykler

Det er vel neppe noen som daglig ferdes i Oslo og ikke fullt ut er enig med Ingunn Sakshaug om at det skaper mange farlige situasjoner at det ser ut til å ha blitt fritt frem for syklistene.

Mitt forslag: Det bør være registreringsnummer på sykler i Oslo, slik det er for store og små fritidsbåter.

Det burde også vært en form for kortkurs i trafikkultur, slik båtførerprøven egentlig var ment som. Men den er i dag dessverre blitt unødvendig omfattende utover sikkerhet og sjøveit.

Harald Olav Torhaug

Byråkratisk propp for medisinsk teknologi

Statsminister Theresa May har type 1-diabetes, og da hun tok imot president Donald Trump var en glukosesensor synlig på overarmen. Hun bruker 'flash' glukosemåleren FreeStyle Libre for å kontrollere blodsukkeret. I Storbritannia er en refusjonsordning på plass, som i flere andre land. I Norge er det en byråkratisk propp iblandet mangelfull kunnskap hos beslutningstagere, som forhindrer dette.

Personer under 18 år, som er spesialisthelsetjenestens ansvar, ser nå ut til å få dekket kostnadene til den moderne teknologien. Det er svært betenkelig at muligheten ikke også gis til voksne med type 1-diabetes, der flertallet har hatt denne kroniske sykdommen i mange år.

I likhet med Storbritannias statsminister vil mange i Norge ha stor nytte av enklere glukosemålinger i sine aktive liv. Mens finansierings spørsmålet diskuteres i sneglefart, bør personene som betaler for den nye teknologien av egen lomme få trukket fra utgiftene de ellers ville fått dekket til tradisjonelle målinger. Utgangspunktet kan være tidligere forbruk eller estimatet brukt ved metodevurderingen. Det vil redusere forskjellsbehandlingen som er oppstått i Norge.

Trine B. Haugen
professor i biomedisin

Individets rett til beskyttelse

Seniorforsker Morten Bøås i NUPU tar 6. august til orde for å utvikle Flyktningkonvensjonen. Han vil erstatte individets rettigheter med et kollektivt «flyktninginstitutt», som skal avgjøre hvilke land som produserer flyktninger. Flyktninger fra disse landene skal så fordeles globalt – og flyktningkrisen løses.

Uganda tok i 2016-17 imot en drøy million flyktninger. Bøås vil altså fordele dem rundt i verden og mener Norge bør ta imot gamle, syke og foreldre-løse barn. Dette er både urealis-

tisk og fullstendig meningsløst. Vi bør i stedet støtte Uganda – og så fordele de få individene som ikke kan beskyttes der som kvoteflyktninger.

For Norges del viser UDIs statistikk at asylsøkere fra hele 23 land hadde en innvilgelsesprosent på mellom 22 og 67 prosent i 2017, altså store individuelle variasjoner. Bøås' forslag innebærer å ofre individers rett til å søke beskyttelse til fordel for en kollektiv enten/eller-løsning. For enkelte forfulgte journalister og politisk opposisjonelle kan det koste livet. Forslaget er i strid med menneskerettighetenes grunnleggende idé – og feil vei å gå.

Pål Nesse
seniorrådgiver,
Flyktninghjelpen

Kan SSB prosentregning?

Kjetil Rolness mener at 9,5 prosent av somaliske kvinner i Norge arbeider heltid. SSB er ikke enige. I et noe forvirrende innlegg i Aftenposten 24. august, forteller Tonje Køber og Torstein Bye fra SSB at av totalt 11.007 kvinnelige somalier er det 2707 som er sysselsatte og 1047 heltidsansatte.

Det er vel rimelig å anta at de heltidsansatte er medregnet i de sysselsatte, slik at det blir 1660 som ikke er heltidsansatte. Hvis jeg dividerer disse tallene på antall kvinnelige somaliere får jeg at 9,5 prosent av somaliske kvinner i Norge er heltidsansatte, 15,1 prosent er sysselsatt men ikke heltidsansatt, og at det ganske riktig, slik SSB også mener, totalt 24,6 prosent er sysselsatt med ett eller annet utenfor hjemmet.

Jeg har litt problemer med å forstå hvorfor SSB mener at Rolness regner feil, men jeg er jo bare en skarve fysiker som har jobbet med tall i litt over 50 år, så SSBs argumentasjon i deres innlegg ligger nok litt for høyt for meg.

Odd Busmundrud
pensjonert forsker

Arbeiderpartiet har den beste barnehagepolitikken

Høyres Saida Begum kritiserer i Aftenposten 17. august byrådet i Oslo for at det mangler 400 barnehagelærere i Oslo. La oss se